Цэна асобнаго нумэру 5 кап.

НАША НІВА

Выходзіць што тыдзень

Адрэс рэдакції і адміністрації: **Вільня, Віленская вул., № 29**

Цэна с перасылкай і дастаўкай на 1 г. 2 р. 50 к., на 6 мес.—1 р. 25 к. на 3 м.—65 к., на 1 мес—25 к. За граніцэй: на 1 г—4 р на 6 мес—2 р 3 мес.—1 р. Пер мена адрэсу—20 кап.

Абвесткі прыймаюцца на апошняй страніцы па 20 кап. за лінейку малымі літэрамі Рукапісы і карэспандэнції, прысланые у рэдакцію, павінны быць чытэльна напісаны с праўдзівай фаміліей і адрэсам таго, хто яе прысылае. Можна такжэ падпісаць проз вішчэ разам з фаміліей, хто не захочэ, каб была надрукавана праўдзівая фамілія Адрэс і фамілія толькі для ведама рэдакції. Рукапісы аўторам не вертаюцца назад

Год IX. 13 Лютаго 1914 г. № 7

Кругаварот.

Як ужо ведама нашым чытачом, апошнімі часамі сталіся вялікіе перамены у правіцельстве: прадседацель (старшына міністроў) міністр фінансоў Коковцэв падаўся у адстаўку, а на яго мейсцо назначэны прадседацелем рады міністроў—Горэмыкін і міністрам фінансоў Барк Да таго выйшоў ешчэ і Высочайшы рэскрыпт міністру Барку каторы кажэ, што дагэтуль дабрабыт гасударства апіраўся на руіне селянства, а цяпер трэба, каб дабрабыт гасударства апіраўся на дабрабыце селянства І як зазвычай бывае, паадзінокіе людзі і газэты немала нагаварылі аб спадзеваных лепшых парадках і лепшым жыцьці у гасударстве. Але у гэтым гомане чуваць было і галасы няверы, каторай навучыло цьвёрдае, безпраўнае грамадзянскае жыцьцё расейскае «Маскоўскіе Ведамасці» проста сказалі што «у Расеі німа парлямэнтарызму, німа такжэ і конституції». І гэта праўда наводзіць сумные думкі аб тым, што дзе німа абароны правоў чэлавека (конституції) там ня можэ быць і здароваго жыцьця, правільнаго палітычнаго і экономічнаго развіцьця.

Гэтак, побач с пераменамі у правіцельстве адбыўся зьезд націоналістоў, на каторым урадзілі каб правіцельство цьвёрда праводзіло на акраінах абрусіцельную палітыку, а найбольшую надзею націоналісты пакладаюць на міністэрства асьветы, што яно зверне увагу на адраджаючыеся народы, на гэты, як націоналісты сказалі, „проці культурны рух“(!). Датаго ж праектуюць і перамену у аснаўных законах. Ці будзе гэта перамена, ці не, невядома, вядома толькі, што народнае прэдстаўніцтво, якое яно не ціхое і не пакорнае, але і тое, шматкаму коле у вочы і мабыць перамена аснаўных законоў выразіцца у першы чарод у аграніччэньні голасу народнаго прэдстаўніцтва у Думе. Чуваць былі ужо і такіе галасы, каб дэпутатоў назначалі губэрнатары. Адным словам перамена міністроў саўсім не азначае, у Расеі перамены у палітыцы правіцельства, а ешчэ менш можна спадзевацца перамен, асабліва на лепшае, у жыцьці гасударства, а ужо найменш хіба у жыцьці шырокіх масс гаротнаго селянскаго народу, гэта ўсё той самы кругаварот даўно заведзенай машыны.

Лішні.

Праца.

Што творыць багацьце народоў—іх славу, іх здароўе і шчасьця?

Праца.

Праца творыць багацьця, корміць і адзяець людзей, дае ім шчасьця, гонар, сілу і здароўе.

Праца разумная, сьвядомая, перэтварае пустыні у раджайную зямлю, дае сілы слабому, пашану, і гонар ды багацьце беднаму.

Так разумеюць працу людзі вольные, але іначэй народы рабскіе.

Раб, нявольнік, баіцца працы. Ен ня верыць у сваю годнасць чэлавеччу і думае, што найбліжэй стане да свайго пана, калі будзе удаваць таго. А дзеля гэтаго, што рабу найболей кідаецца у вочы, панскае гуляшчае жыцьцё, ён і стараецца у першы чарод патураць яму ў гэтым.

Чэлавек раб, рабскай душы ненавідзіць працы, чэлавек вольны шукае яе.

Чэлавек рабскай душы працуе толькі з мусу, чэлавек вольнай душы працуе са сваей ахвоты, ставячы ей далёкіе і вялікіе мэты.

Розніца паміж чэлавекам вольным і рабом тая, што першы шукае сабе працы,—другі баіцца яе.

Лепшые, здаровые душой, людзі даўно ужо звярнулі на гэта увагу, але хворые рабствам людзі гэтаго не бачуць і не разумеюць.

А іх так многа у нас.

Многа людзей з рабскай душой і мозгам, каторые баяцца працы, стыдаюцца яе!

У нас кожны хто адарваўся ад плуга і касы, стараецца адхрысціцца ад працы, ад свайго сваяцтва с касой і плугам, с фізычнай працай.

І с кожным годам у нашай старонцы робіцца усё болей людзей, як іх добра назваў А. Зрэбны—«пэркалёвенкіх», тандэтных, з рабскімі душонкамі, каторых не стаць на вольные думы, на незалежнае думаньне, але затое умеюць яны поўзаць і лашчыцца да тых, хто у руках мае бізун і кусаць тых, хто не мае зубоў.

Кожны з гэткіх „пэркалёвенькіх“ лічыць за найбольшую ганьбу працаваць рукамі, бо гэта „мужыцкая“ праца, а ён—„пэркалёвенькі“. Яму стыдна дакрануцца цяжкой, здаровай працы!

Ашукаць, абакрасьці, аграбіць, зарабіць юдавы срэбнікі даносам, подласцю «пэркалёвенькіе» заўсёды гатовы, бо гэта... не цяжкая праца!..

„Пэркалёвенькіе“ стыдаюцца ня толькі працы, каторая „змешывае“ іх з «мужыкамі», але баяцца і мовы «мужычай» і староняцца ад сваіх бацькоў, братоў і сясцёр зарабляючых справядлівай працай, у поце чэла, кусок будняго хлеба, бо ён думае, што бытцым ён нешта лепшае за сваіх братоў і бацькоў.

Ен у мелкаце і брузе душы сваей не пытаў сябе ніколі, чым ён лепшы? Што яго адрожнівае ад іх бедных, гаротнікоў працоўных. Ды каб і спытаў душы, не знайшоўбы у ей атказу: яго душа бязплодная пустыня, безпрасьветная цемра... Як той казаў.—«мерзость запустенія»

Каб мог такі раб, раб душой і мозгам, быць шчырым, ён сказаў бы, што прыбліжае яго да рабоваладзецелёў пэркалёвенькая, тандэтная апратка, перароблeная с селянскіх ануч і колькі дзесяткоў слоў «панскай» мовы. Гэта увесь яго духоўны багаж.

На колькі дзесятках дрэнна выгаварываных „панскіх“ слоў апіраецца яго „закон і пракокі“.

Браты беларусы! Да каго з вас не прырасло ешчэ ярмо рабства, змагайцеся з гэтай страшэннай рабскай хваробай, боязьню працы.

Шырця, дзе можэця думку, што ніякая праца не ганьбіць чэлавека. калі яна разумная і чэсная, а наадварот паднімае яго матэрьяльнае і моральнае палажэньне.

Вызваляйця братоў сваіх з рабства душы і сейця здаровае зярно у душах, асабліва моладзі. Кажыця усім і усюды, што праца дае праўдзівае шчасьця чэлавеку і што праз працу здабываецца усё на сьвеці, пачынаючы куском хлеба і канчаючы ўсесьветнай славай.

Праца вольнаго чэлавека не павінна быць, працай несьвядомай, быдлячай. Не, чэлавек вольны душой, павінен ведаць нашто і дзеля чаго ён працуе. Павінен кідаць шырокіе горызонты мысьлю сваей і старацца, каб праца была для ўсіх людзей, не рабскай і не скацінной, а чэлавечай вольнай і сьвядомай.

Юры Верэшчака.

Мова ці гутарка.

Калі я прачытаў у № 5 „Н.Н.“ корэспандэнцію я-ця «Argusa» аб тым, як у Піншчыне «пэркалёвенкіе» беларусы даводзяць што наша мова ня мова (язык), а толь-

Апаведаньне аб іконніку і залатару,

людзях мудрых і красамоуных, кнігалюбцам нейкім дзеля славы Божай ды размножэньня дабра посполітаго выкладзенае.

Дасюль ешчэ людзі дасьведчэные і сталые, а памяцьцю цьвёрдые, тые часы у істнаваньні слаўнаго места Віленскаго, зайздруючы згадываюць, калі мыто солянічае на соль простую і ледаватую у два-кроць паменшэно было. Тады ж мешчане віленскіе, з ласкі Яго Каралеўскай Міласьці і прывілей атрымалі, каб тры дні што год перэд сьвятам Нараджэньня Ісуса Хрыста мёд варыць вольна, ні капшчызны, ані васковага да скарбу ня плоцячы

Водлуг гэтаго у Вільні за-звычай стала гадзіну-другую у бясёдзе за келіхам мёду хатняго сцерці. Так сама і залатар Антон Корж, майстар скрозь паважаны, да крамы сваей, на Нямецкай вуліцы збудаванай, часам таго або іншаго са знаёмых запрашаў, каб вечэр зімовы прыстойна у двох скаратаць. Гэткім чынам і у дзень сьвятой Харыціны, каралевы Літоўскай, на покуцьці крамы залатарскай госць, Раман Якубовіч, чэлавек добры і рахманы, за карцом поўным ў-шчэрць. сядзеў

Ешчэ ў моладасьці ўзяўся ён постаці Пана Бога, Яго Прачыстае Маткі і рожных сьвятых вучыцца маляваць. фарбы кволые на дашчэчках кляновых, гладка выструганых і крэйдай загрунтаваных, з малітвай у сэрцы накладаючы. Пяць год яму вучнём давялося быць ды два гады—падмайстрам; а як тэрмін гэты скончыўся, тады Якубовіч, звычай спаўняючы, са старшай дачкой гаспадара свайго, Агатай, жаніўся і, званьня майстра такім парадкам справядліва дайшоўшы, ўсягды цяпер зарабатак меў. Уважаючы на гэта, нават і пан Корж яго да сябе запрашаў, хоць, ведама іконнік залатару раўнёй быць ня можэ і так сама ад яго рожніцца, як, прымерам кажучы, фарба трохграшовая ад золата угорскаго, у агню пяць разоў ачышчэннаго. Але Корж, крамар заможны і паважаны, на сьвеці не замала пажыўшы і шмат чаго зьведаўшы, людзямі ніколі не пагарджаў, гонару свайго, аднак, ні ў чым не зменшаючы Так і цяпер ён, мёд цёмна-бурштыновы смакуючы, словы госьця свайго уважліва слухаў.

Чуткі да мяне дайшлі,—гэтак прамаўляў іконнік Раман Якубовіч, — бытцым Сальватор Роза, майстар умелы, а у працы рупны і здольны, да нашаго краю з зямлі Італійскай прыехаўшы, абразы на мурах цэрквоў полацкіх з вучнямі сваімі малюе, старыну у малеваньні гэтым рухаючы, а навіны уводзячы. Дзеля таго абразы тые ад даўнейшых шмат чым рожняцца, і гэтае людзям у старыне цьвёрдым, а да цэрквы Божай прыхільным сталося вельмі не да спадобы

Ды ешчэ кажуць, бытцым італіец, той аб красе толькі дбаючы, а на збаўленьне душы сваёй забыўшыся паганскіх багоў і шмат чаго іншаго малюе. аб чым іконніку добраму лепш нават і ня думаці. Нічога гэтаго у жоднаго з майстроў часу стараго, а нам у прыклад стаўшаго, пабачыць ня можна. Найгорш жэ тое, што іконнікі полацкіе звычаю рускаго, а у працы здольные і дасьведчэные, навіны гэтые перэймаюць ды да таго ж і людзей усякіх, нават роду посполітаго, а так сама і рэкі, бары і лугі і шмат чаго іншаго малююць, і час і працу сваю праз усё гэтае марне трацячы. Бо, здаецца, кожны зразумець можэ, што сьвятая Ікона Пана Бога, хаця б і зусім неўдала зробленая, бязмерна больш варта, чым са пся якога небудзь малюнак найлепшы. Але майстры тые на гэта не уважаюць, а таму іконапісь прыстойная і да старасьвецхіх звычаёў прыхільная, у Полацку пад'упала, праклятым недаверкам на радасць, а ўсім людзям добрым на жаль і горэ вялікае.

Тады, бачыўшы, што іконнік гутарку сваю ужо скончыў, пан Корж карэц з мёдам на бок пасунуў і, неспешаючыся, пачаў гаварыць:

кі гутарка (нарэчые), і што інтэлігент беларус спагадаючы адраджэньню сваей бацькоўшчыны баіцца, ці будзе што з гэтаго, бо хіба ніколі у нас ня будзе геньёў; прачытаўшы усё гэта я успомніў што колькі разоў і мне даводзілося чуць гэткае.

Дужа сумна, але гэта факт, што цяпер ешчэ шмат беларусоў кажэ гэтак. Вось гэтых людзей можна раздзяліць на дзьве катэгорыі. Да аднэй належаць перш наперш кар'ерысты думаючые толькі аб тым якбы дагадзіць начальству. Гэтых людзей, хоць ім кол на галаве чашы, цяпер не перэканаеш, бо на беларушчыну глядзяць зверху коса. Во каб зверху глядзелі прыхільна, тады і яны казалі-бы іначэй. Далей ёсць людзі пустые, мала ачытаные, ня ўмеючые думаць крытычна і дзеля гэтаго хватаючые на веру слоўцы якіе яны дзе пачуюць. Каб яны падпалі пад ўплыў сьвядомаго беларуса, то пачалі-бы гаварыць іначэй, але ад гэтых хлестаковых беларушчыны бадай што не вялікая карысць будзе.

Да другой катэгорыі належаць людзі, самі па сабе нават нішто, часта трымаючыеся паступовых думак, але на беларушчыну глядзяць яны не прыхільна дзеля таго, што зусім мала з ей знаёмы. Вось ім трэба сказаць і вытлумачыць, што дужа паважаные у вучоным сьвеці філологі і этнографы—паміж іншымі і расейскіе,—пасьля сурьёзнай і сумленнай працы прышлі да выводу, што беларусы гэта аддзельны народ, мова іх распадаецца на свае гаворкі (нарэчыя) так сама як і вялікаруская, але зусім незалежна ад ее. Трэба прыпомніць гэтым ягомасьцям, што беларускае „нарэчые" было праз цэлые векі часу гасударственнай мовай, у ей законы пісаліся, у усіх гасударственных установах яна панавала, па беларуску гаварылі князі і вяльможы, беларускіх кніг тады друкавалося болей як маскоўскіх, першая наша кніга надрукавана без малаго 400 гадоў таму назад (1517 г.—Біблія Скарыны).

Далей, шмат ёсць такіх людзей каторым канешне патрэбен аўторытэт нейкі, ім трэба паказаць што і дужа выдатные людзі трымаліся гэткіх поглядоў на беларушчыну як мы. Вось ім можна параіць прачытаць хоць-бы „Исторію русской этнографіи" Т. III. „Бѣлоруссія" Пыпіна (імя здаецца даволі аўторытэтнае), варта перэчытаць знаменітых расейскіх філологоў і этнографоў, каторые займаліся Беларусьсю, прыпомніць што усе расейскіе паступовые партіі прызнаюць справядлівасць нашых нацыональных дамаганьнёў і выступалі у абарону іх.

Вось звярнуўшы на ўсё гэта увагу, ды добра растлумачыўшы можна дзе якога „блуднаго сына" вярнуць да бацькоўшчыны.

Тым ягомасьцям, што вытыкаюць нам чаму у нас німа Пушкіноў і Толстых, ня шкодзіць памятаць што беларускі рух пачаўся зусім нідаўна. У расейцоў так сама не адразу паявіліся вялікіе пісьменнікі. Пачалося пісьменство, як гэта павінна быць інтэлігенту ведама, ня с Пушкіна, а с Кантеміра, Трэтьяковскаго, Ломоносова, Сумарокова, Хераскова і др. Не мала гадоў прайшло пакуль явіўся Пушкін. Здаецца нашы маладые пісьменнікі не пушчэй хіба ад Кантеміра, Трэтьяковскаго, і др. Пачэкайця ягомасьці, дайця часу, можэ будзем мець і сваіх Пушкіноў да Толстых.

А калі і ня будзем, нічога гэта не даводзіць. Геніі на каменьню ня родзяцца, яўляюцца не падлегаючы ніякім законам. Датчане, Сэрбы, Боўгары, Румыны і др. народы лепей ад беларусоў жывуць, не дэнаціоналізаваны, а пісьменнікоў роўных Толстому у іх німа. Тым ня меней ніхто здаецца не сумневаецца у тым, што гэтые народы маюць права да нацыональнаго жыцьця. Маем яго і мы беларусы хоць-бы і папраўдзі ніколі не дажданца нам сваіх Пушкіноў і Толстых. Прытым, як будзе, ешчэ пабачым.

Аж прыкра ўспамінаць гэтые старые праўды, але што-ж зробіш калі ня ўсе уцямілі іх.

Праводзіць і шырыць справядлівые погляды на гэта, сярод іх, наша сьвятая павіннасць.

Лявон Гмырак.

Навальніца

Выступала цёмная хмара,
Неба аблажыла;
Стоўбам віхры закруцілі
І бура забыла.

Разлеглася тая хмара
Над полем цвітучым,
Згусцілася, разкацілась
Пяруном бліскучым.

Бьюць пяруны бліскавіцай
Крэмні расшчэпляюць,
А бурлівые разлівы
Нівы заліваюць.

Доўга, доўга чорна хмара
На небі стаяла
І вадою з грудзей поўных
Землю аблівала.
. . . .
На заходзі весялуха
Дугою сплывала,
А селянка перад крыжам
Пацеры шэптала:

„Божэ шчыры! Хай народ твой
Міне твая кара,
Хай ня вернецца ніколі
Твая чорна хмара..."

Кандрат Лейко.

Дзявочы сон.

Цёмна ночка на дварэ,
Ў цемры ўсё жывое мрэ.
З хмароў дробны дождж ліецца;
Вецер с поўначы нясецца,
Вые жальбы пад вакном
Аб нешчасьці аб адном...
Мне ня спіцца, ўсё дзівіцца,
Голас нечый усё сьніцца,
Голас мілаго майго,—
Я ж не знаю ля чаго
Ў гэту ночку да мяне
Ходзіць ён у цемрыне.
Ой, я выйду, паслухаю,
Мо я мілаго спаткаю.
Запытаюся ў яго,
Ноччу ходзіць ён чаго.
Ужо поўнач прамінае,
Дождж-жык часты не сціхае,
Усё сыпле, парушыць;
Вецер лісьця варушыць,
Слядоў мілаго ня чую;
Я ступаю на другую
На дарожку на крывую.
Той дарожкаю ішла,
Свайго мілаго не знайшла.
З мяне, знаю, ён сьмяецца,
Толькі мне ўсё так здаецца,
Быццым мілы ля вакон
Мой дзявочы будзіць сон..
Так ня сьпіцца не сядзіцца,
У цёмну ночку мілы сьніцца.

А. Юшко.

З Беларусі і Літвы.

З Віленшчыны.

Крануў больку—беда, во як разбалелася!

(С пад Парафіянова Віл. пав.).

Як ні цяжка і не ахвота пісаць у газэці пра сваіх суседзяў, але, з болем у сэрцы, трэба. Як ужо ведама, пісаў я у № 2 «Н. Н» заметку аб тым, як у нас гадуюць дзяцей, пісаў я у тэй стацьці толькі адну можэ дзесятую часць, усяго таго, што я відзеў і прызнаў нядобрым і нават брудным. Пісаў я так мала, дзеля таго што не хацеў публічна іх судзіць. Каб часам ня ўкрыўдзіць каго. Я толькі, як чэлавек, споўніў свой чэлавечы абавязак. Значэ толькі напомніў сваім суседзям, што гэтак ня добра, што лепей былоб каб было іначэй, бо праз гэта і мы самі і нашы дзеці і ўвесь край пастаянна знаходзімся у цемры і загнаные і з гразёй змешаные.

І тую стацьцю я яўна прачытаў калі было сабраўшыся, болей палавіны маіх суседзёў, мужчын і жанок, у маю хату паслухаць газэт. Пасьля гэтаго, чуў, некаторые казалі: „Гэта-ж і праўда" і ешчэ дабавілі і прыпаміналі розные дурасьці і благіе выбрыкі і прывычкі тых жэ школьнікоў. І нават самі пахвалілі і прызналі гэта за добрую праўдзівую раду. Але што-ж, мусі ня ўсім гэта упадабалося.

К слову скажу адно здарэньня. Была у вёсцы вечарынка. У хаці маладзеж танцавала і бавілася дужа добра і дэлікатна без жадных дурных выбрыкоў. Нараз пачулі у сенях плач, адчынілі дзьверы і ўвідзелі во што: два хлопцы падшывальнікі перэнялі у пацёмку такую-ж маладую дзяўчыну, павалілі і хацелі неяк дрэнна з ей пажартаваць. Злавілі гэтых падшывальнікоў і давай на іх сварыцца, а тут нашлася такая, нават чужая тым хлопцам кабета, што заступілася за іх. Кажэ: „Жарты! ешчэ за гэта крычаць, што-б яны там ужо ей зрабілі". О, якая добрая гутарка! Вот гэткім то пэўна мая стацьця не ўпадабалася.

Прайшло колькі дзён як я прачытаў сваю заметку у газэці і што ж я пачуў?

Вышла тое, што: «Хто парася украў, таму у вушах пішчыць». Зара забегалі кума да кумы, суседка да суседкі, сестра да сястрыцы і ўся тая гразь катора ня мела перш ніякого ходу—паплыла ракой. І ўсе тые брыдкіе плёткі і розные грашкі, аб каторых перш ня сьмелі адна аднэй успомніць, пачалі усплываць на верх такім парадкам: Прыходзіць суседка да суседкі і кажэ: «А, сястрыца, ён жэ на цябе то і тое напісаў у газэты»—«А, кумачка, ён жэ на нас пэўна так і так напісаў, але ужо гэтаго нам не чытаець». І пашлі, і пашлі адна другую, маім іменем, падкусываць, а свае грахі адна аднэй на вочы выстаўляць. І ня толькі такіе грахі аб каторых я ведаў, але і такіе пра каторые я і ня сьніў ніколі. А у помач бабам знайшліся і з мужчын такіе, каторые горш бабы умеюць плёткі складаць; і вышло тое, што

Можэ стацца, лепі бы мне аб гэтым не размаўляць, бо ня столькі я фарбы і пэнзалі, сколькі рэчы свае залатые і срэбные ведаю, аздабнейшых ад каторых ві ў Вільні, ані ў ва ўсім Вялікім Княжстве Літоўскім не знайдзеш. Але не варт, ўсягды мне здавалося, рэч якую небудзь толькі таму ганіць, што яна для нас за навіну прызнацца павінна. Бо усё тое, што цяпер навіною завецца, праз час які старыною мае быць, для людзей усіх станоў—звыклай, а ушанаваньня і абароны годнай. Я, дзеля працы сваёй незамала паездзіўшы, і ў чэхах, і у немцох, пабываўшы, шмат чаго на вяку сваім па краінах далёкіх бачыў. Малюнкі тые, што Сальватор Роза з іконнікамі полацкімі робіць, там скрозь звыклы, і нікога ужо яны не дзівуюць, людзям усім, дзеля красы свайй, у спадобе стаўшы, а майстрам здольным славы і гонару прыдаючы. Тое ж і у нас, напэўна мае стацца, калі навіна старыною зробіцца, так што, мабыць, тады людзі полацкіе Сальватора Розу шанаваць будуць, хоць нам цяпер гэта і не падобным да праўды здаецца.

Гэтак сама і думку, бытцым ікона усягды вялікшую вартасць ад іншаго маляваньня мае, я за несправядліваю мушу уважаць. Бо ня тое каго майстар малюе, а толькі тое, як ён гэтае робіць, толькі здольнасць і ўлежнасць яго могуць малюнку хвалу і каштоўнасць надаваць. Ікону з Остробрамскай Маткі Боскай майстрам рупным і добрым памаляваную, за восем або за дзесяць грошоў літоўскіх купляюць, а за тую ж ікону працы вучня няўмелаго нічога не даюць. Вось жэ вартасць малюнка толькі ад характва у выконаньні яго залежыць, што, звычайна, кожны іконнік лепш ад мяне ведаць павінен.

Так говоручы, залатар скрыню дубовую, жалезам акутую, адамкнуў і дзьве ліхтарні срэбные адтуль дастаўшы, на стол іх з каганцом поруч паставіў і тады сказаў:

Чэлавек разумны да прыкладоў рожных ахвотне звертаецца, думку сваю выкладаючы, іх жэ і цар Саламон ужываў, як аб тым Пісьмо Сьвятое нам кажэ. Так сама і Ціцэро і Арыстотэль, людзі мудрые і у філозофіі дасьведчэные, хоць верай праўдзівай і не асьвечэные, да прыкладоў вельмі склад маючы, заўшэ з іх карысталіся.

Дзеля таго і я, думкі свае, як сьлед, растлумачыць жадаючы, ліхтарні гэтые за прыклад узяць хачу. Роўную яны вагу маюць і с таго ж самаго срэбра адліты былі, але усё-ж ткі адна з іх у сем кроць болі другой каштуе, бо аздоблена з умеласьцю надзвычайнай. Водлуг жэ таго, што умеласць і здольнасць тые толькі у вылядзе рэчы, або, як іншые цяпер кажуць, у форме яе зьявіць можна, прызнаць мы мусім, што каштоўнасць вырабоў прыгожых адно толькі праз красу іх форм узрастае, і толькі красою форм каштоўнасць тую мерыць можна.

У ва ўсім гэтым праз працу залатарскую як найлепі павінны мы праканацца. Бо чым болі ад работы майстра формы рэчы прыгажосьці набіраюць, тым каштаўнейшай рэч гэтая пачынае рабіцца. Так сама і здольнасць майстра тым большай трэба уважаць, чым лепшую форму кавалку срэбра або золата прыдаць ён здолен. Вось чаму я, хрысьціянін ня згоршы ад іншых, рэчы свае выраблюючы, адно толькі красы формы пілную ды ня думаю аб тым, на што нанізкі залатые мае пойдуць: ці то на аздобленьне фігуры Маткі Боскай, або піяка і распуснік які на пакрасу сваю ужываць іх будзе.

Так казаў Антон Корж, чэлавек мудры і красамоўны. Але ужо ноч настала і варта па вулках ішла, усім загадваючы, з наказу пана войта, агні гасіць і дзьверы зачыняць. Таму іконнік і залатар, вечэр прыстойна у бясэдзе правёўшы, краму замком нямецкім моцна замкнулі і развіталіся між сабой, у думках жадаючы, каб дзеля спажытку сэрцу і розуму так сама і далей у двох сходзіцца.

Рукапіс гэты, пісаны гаворкай нашай старажытнай, адшукаў і славамі сучаснымі перэпісаў.

Максім Багдановіч.

калі я хацеў ім працерці вочы, каб яны бачылі што добра, а што дрэнна, то яны за гэта мяне абкідалі гразьзю і балотам і вытвараюць такіе плёткі, што ніякая ў сьвеці газэта не паважылася-б пэцкаць тымі плёткамі сваей паперы.

Стыдна і дужа стыдна, мае вы суседны, займацца гэткімі брыдкімі плёткамі. Я відзеў у людзей кабет разумных і гаспадарных, каторые у вольны ад работы час садзяцца пачытаць кніжку, а у хаці у іх чыстата лад і парадак, яны заўсёды ласкавы з дзеткамі і с хатнімі, заўсёды зогдна і вясёла у такой хаці. Гэткіх кабет бачыў я у людзей, у сьвеці, а нашы кабеты у будзень і у сьвята толькі ходзяць ад хаты да хаты, вытвараюць плёткі і брэхні, а посьле адна другую за чубы цягнуць напераводы.

От-жэ, суседачкі, ня гневайцеся на мяне і не адварачывайця насоў пры спатканьню са мной, бо я ня пэцкаў і пэцкаць ня буду вашымі плёткамі газэты, а што вы адна адней кажэця. та гэта ваша налаговая прывычка.

Н. Аурэйцэвіч.

Вязынь (*Вілейск. пав.*)

Давялося мне пабываць Калядамі у Вязыні. Як Вязынь, так і суседніе вёскі стаяць у добрым мейсцы: і рэка пад бокам і лес (хоць і не селянскі), і земля ніш то сабе; жыць можна. А тут і Вязынь стала паднімацца і даваць усё патрэбнае селянам. Ёсць ва дзяны, Гіцэвічоў. млын, пільня, сукнавальня і склад плугоў. С 1-го верасьня атркрылося пачтовае адзяленьня, каторае дужа было патрэбна. С 1 студня атркрылася аптэка. ёсць і доктар, два фальчэры. акушэрка (бабка). І дабрацца да Вязыні добра, бо з усіх бакоў да рогі ідуць, ды і зручна, бо ёсць і «вінаполька». Толькі папрабавалі-бы вы прыехаць у гэту восень! Кажуць, што людзі праклиналіся едучы па вязынскіх дарогах. А сапсаваліся дарогі дзеля таго, што іх па загаду начальства паправілі. Выкапалі пад восень селяне канавы, а пасьля ударылі дажджы і земля гэта раскісла. І цяпер паходзе весна і селяне бядуюць: што будзе. «Былі дарогі як дарогі, а цяпер—беспраходнае балота!» Загадалі ешчэ вубрукаваць вуліцы у Вязыні, але была ужо восень, рабіць не было як, дык кучы каменьня валяюцца па вуліцах і усе сьмяюцца што цяпер ня трэба шукаць каменьня, як пачнуць біцца пьяные хлопцы. А жы хароў паштрафавалі, усё-ткі, па 15 рублёў затое, што вуліцы ня мошчаны. Вот адна старана жыцця у Вязыні. Паглядзім якая другая

Я усё дагэтуль думаў, што доходные асобы павінны праводзіць учэньне—сьвет у народную цемнату, але у Вязыні гэта іначэй: тутэйшая выдатная духоўная асоба адгаварывала аднаму селяніну, каб той не атдаваў свеай дачкі у вілейскую прогімназію, «бо нашто ей так многа знаць, ды і дарага вучыць», а раіў атдаць яе у Бэразвечча (школа пры манастыры), дзе, як кажуць, нічому патрэбнаму да жыцьця не навучаюць. Ня дзіва што такі цёмны народ у нас і што ад цемнаты гэтулькі дрэннаго бывае. Напрыклад у сяле Латыгале на Пакрова нізашто забілі сына аднаго хутараніна, каторы прыехаў з Мінскай губэрні шукаць долі на Ляўкоўскім хутары.

А як цьець гарэлку народ! Страшна робіцца, як падумаеш, што будзе з дзеткамі і ўнукамі, павальнаго пьянства. І ніхто ніколі у нас не заікнецца процій пьянства, ніхто не скажэ селянам, якая атрута гарэлка. У нас німа, каб як у людзей, чытаць лекціі, бо па беларуску ня можна, а па расейску народ не разумее і дзеля таго німа ахвотнікоў слухаць. І вот вісіць цемень па над Вязыньню, а казёнка таргуе с кожным годам болей і болей. Так у 1897 г. таргавала 3.000 руб., а у 1913 г. 30.000 руб!!!.

Як я пісаў ужо, у Вязыні ёсць доктар і 2 фэльчэры, але за 5 вёрст ад Вязыні, у Суднікох, еш чэ с кастрычніка тыф у цяжкой форме і Калядамі было ешчэ чэлавек 25 хворых Школа зачынена, вучыцель, каторы першы і горэй другіх адхвараў, расказываў, што па 5 чэлавек у хаці бывае хворых. Адзін фэльчэр жаліўся што яму дужа танна плоцюць за службу і дзеля гэтаго ён ня можэ у сур' ёз лячыць. Дзеля гэтаго часта селяніні за лекі ня можэ заплаціць так як хочацца фэльчэру, ці каму. Напрыклад, акушэрка адна паехала Колядамі у Калодчыно (3 вярсты ад Вязыні) да адней кабеціны і хацела за гэта „уаяць з яе 25 рублёў! Але баба, як кажуць, адмалілася 10 рублямі! Ці гэткая лекарская помач патрэбна селянам? Хто з іх зможэ звацв такую дарагую акушэрку?

М. Мокры.

З Гродзеншчыны.

С Парэцкай парохіі. Слонімскаго пэвету, Гродзенскай губ.

Гэта парохія населена праваслаўнымі беларусамі і мае сваю цэркву і бацюшку. Парахвяне гэтай цэркві занімаюцца землярob ствам і падзённымі работамі. Жывуць яны бедна і часта галадаюць. Зямлі у іх мала і рэмёсл не знаць, затое гарэлку і чужое дабро добра цягнуць. Калі хто намалаціў жыта, ды ня ўсьпеў яго схаваць, то таго глядзі, што с току ноччу добрые людзі убяруць. Я думаю, што нідзе такога зладзейства німа, як ў Парэцкай парохіі. З гэтым можна як небудзь паладзіць: замыкаць моцнымі і штучнымі зам камі пуні, сьвіронкі, трымаць добрых сабак і т. п Але беда у тым што многа у гэтай парахвіі фальшывых сьветкоў, каторые за пляшку манапольки чы рубля гатовы на судзе фальшыва пад прысягай сьветчыць. З гэтаго карыстуе адзін ягомасць С.; ён цёнгле с суседзямі, то з вучыцелямі судзіцца і выйгрывае на судзе дзякуючы яго фальшывым сьветкам. Цяперы ка процій яго лжэсвідзецелёў заведзена угалоўнае дзела.

Стыдна гэтаму ягомасьцю суцяжнічаць с суседзямі і для свавей карысці наймаць фальшывых сьветак. Ен па сваім палажэньню павінен быць вышэ ўсіх ў маральным атнашэньні даваць добры прыклад, прывясьці да згоды пасварыўшыхся людзей, напамінаць часта з Евангэлі аб любові хрісціянскай, ня крыўдзіць нікога, даваць добрую раду, жыць у згодзе, адучаць людзей ад пьянства, зладзейства і фальшываго сьветчаньня.

Д. М.

З Могілеушчыны.

Горкі (*Могіл. губ.*)

18 студня тут было гэткае здарэньне. Адзін жыд пабіўся з другім аб заклад на 5 руб., што выпье 2 бутэлькі гарэлкі. Праўда, выпіў, выйграў заклад, але гэта стоіло яму жыцьця, бо ноччу сканаў. Давялося гаварыць з адным—другім, чаму гэта ён ня вытрымаў і дахтары не адратавалі. Усе адказывалі: «бо гэта быў жыд». Наш брат, мужык выпье 2 бутэлькі і яму хоць-бы што, бо ён пье чуць ня кожны дзень. А жыда калі вы відзелі хоць троху выпіўшым? Ня дзіва посьле гэтаго, што тое, што мужыку здароўе, то жыду сьмерць. Хаця не вялікае здароўе гарэлка. Гэты прымер паві нен паказаць, што і ўсякаму гарэлка зводзіць здароўе і укарачывае век, але с прывычкі мы часта не бачым, ці думаем, што сьмерць без пары прыходзе, па другой прычыне. Я бачыў у вёсцы дзеда 100 гадоў, здароваго як дуб, а сына яго, на 50 гаду паміраўшаго с тэй прычыны, што дужа піў калісь то.

М. М.

З Вітэбшчыны.

В. Вадапоева. (Віт. губ. Леп. пав.)

Вось якое здарэньня было у нас 28 студня: гаспадар Саўка вярнуўся дамоў з вясельля, відаць ён быў трохі падвыпіўшы, бо зразу стаў лаяць ні ў чым непавінную сваю жонку, а калі тая стала яго сціпаць дык ён схваціў бізун і стаў яе біць неміласердна, тады бацькі заступіліся за нявестку, дык і старыком папалося ад сына. Тым часам жонка выбегла с хаты хацела, куды нібудзь схавацца ад разбушаваўшагося мужа; але наш Саўка атштурхнуўшы бацькоў так, што тые ажны у другім канцы хаты апынуліся, пагнаўся за жонкай на двор і стаў біць яе па галаве што мочы... ды па амылцы біў ня жонку, а прыпадкова чужую дзяўчыну, каторая брала ваду с калодца, ды так разсак ей галаву, што тая залілася кроўю і абамлела, пасьля таго Саўка ешчэ горш усердзіўся на жонку і біў яе гнаўшы па вёсцы, на гэтый гвалт сабралося шмат народу, але ніхто не падумаў заступіцца за бедную Матруну Усё гэта відзелі вучні нашай народнай школы, бо школа памешчаецца у Саўкавай хаці, а быў якраз поўдзень калі вучні аддыхаюць і бегаюць каля школы, пачуўшы гэткі гвалт дзеці крэпка спужаліся і убеглі с крыкам у кватэру вучыцеля, а гэты прылёг трохі аддыхнуць, ўвідзеўшы перапужаных вучнёў, вучыцель і сам спужаўся і доўга ня мог зразумець у чым дзела, аж у гэту мінуту увалілася у яго кватэру чуць жывая жонка Саўкі, Матруна, Саўку ужо сюды не пусціў вучыцель засунуўшы даверы. Доўга ешчэ бушаваў Саўка і толькі праспаўшыся зразумеў што нарабіў бяды, праўда ён ня дужа бедаваў аб тым, што жонку прыбіў крэпка, але ён баяўся каб тая дзеўка каторай дасталося ад яго не падала у суд і дзеля таго пашоў перапрашываць яе, ды тая нешта ня дужа хочэ яму дараваць і можэ ешчэ дзела дойдзе да суда. А бедная Матруна і цяпер ешчэ жаліцца што ей крэпка баляць косьці.

Гарэлка саўсім згубіла нашых Вадапоеўцоў, а магліб яны жыць у дастатку, бо да сваей зямелькі дакупілі вучастак зямлі з лесам, катораго тут кругом ні маюць селяне; але замест працаваць спакойна над зямлёй, завялі Вадапоеўцы у сваім лясу сэкрэтны бравароk і сталі гнаць гарэлку ня толькі сабе, але і кожнаму хто толькі іх аб гэтым прасіў. Суседніе гаспадары часта вязылі паследнюю мерку жыта каб толькі выгнаць гарэлкі ці то к вяселлю, ці к хрэзьбінам, ці к якому сьвяту. Гналі гарэлку датуль, покі не папаліся у рукі ўласці, але на гэтым ня скончылася іх беда: адзін чэлавек што сведчыў на судзе процій іх, быў найдзен у іхнім лясу мёртвым Многа ім каштавала каб скрыць гэта праступленя, многа патрацілі грошы. німала змарнавалі часу, бо блізка што усе гаспадары. а нават і кабеты павінны былі адсядзець у турме і толькі сёлета кончылася гэта справа, каторая цягнулася гадоў 5. Дзеля гэтаго крэпка абядњелі Вадапоеўцы.

Пара вам апомніцца, селяне, пакіньця піць гарэлку, каторая вас губіць, пажалейця сваіх дзе так, бо і з іх ня выйдзе нічога добрага, калі яны не бачуць добрага прыкладу ад сваіх бацькоў. Калі вы самі ня ўмеецця чытаць, то вашы дзеці граматные, і замест пьянствавацъ у сьвяты дзень, бярыця кніжкі у школьнай бібліотэцы і прасіця сваіх дзяцей каб чыталі вам іх а вы паслухайця што там пішэцца а ешчэ лепі будзе, калі вы сабярыцё паміж сябе 2 р. 50 к. і попросіця вашага вучыцеля каб выпісаў вам газэту „Наша Ніва“ там вы ўсё будзеця чытаць на сваей роднай мове.

Сініца.

З усіх старон.

Загранічные пашпарты.

Фінансовая камісія г. Думы пастанавіла скасаваць загранічные пашпарты, астаўляючы толькі падатак ад іх з выежджаючых заграніцу.

Аб унівэрсытэці на Беларусі.

У г. Думу пададзен праект закону аб устройстве у нашым краі унівэрсытэту і сельска-гаспадарскаго інстытуту.

Обыскі і арэшты.

= У Краменчугу (на Палтаўшчыне), у звязку з арганізацией бальнічных кас, зроблена шмат обыскоў і арэштоў.

=У Туле арэштавалі талстоўца Біленькаго за тое, што той перэслаў у Полтаву забароненые творы Л. Толстого.

Забастоўкі.

= У Варшаве забастоўка на шасці фабрыках.

= У Рызе на караблебудоўнічым заводзэ «Беккер» забаставалі усе работнікі.

= На мэханічным заводзэ „Мантэль“ забаставалі работнікі з двох аддзелоў.

Свабода слова, супола і друку.

= У Ірбіце наложана на сьвяшч. Кожэвнікова кару за пропаведзь процi выхода на хутары.

= У Пецярбурзе граданачальнік закрыў два найвялікшые саюзы—мэталістоў і работнікоў па вырабу з дрэва.

= У Кельцах закрылі кооперацыйнае (хаўнуснае) таварыство, каторае налічывало больш як 40 сваіх ўласных установаў, у тэй лічбе прытулкі, рабочые дамы і мн. другіх.

= Маскоўскі граданачальнік аштрафаваў рэдактара „Русск. Вѣд.“ на 1000 рублёў.

= У Адэсі аштрафавалі „Одескіе Новости“ на 500 руб.

= У Тыфлісе засудзілі члена г. Думы Скоблева за стацьцю у газэці «Новое Слово» на чатыры месяцы турмы.

= З Курска па пастанаўленні губэрскаго праўленьня высылаюць выдаўца газэты „Курская газета“.

= З Лукіяноўскай турмы выпусцілі рэдактара «Уссурійскай Молвы», каторы атсядзіў за газэту 2 месяцы і 20 дзён.

Асьвета.

Міністр народнай асьветы выдаў цыркуляр да папечыцелёў усіх школьных округоў, каб тые звярнулі увагу дырэктароў сярэдніх школ, што вучні за лішне часта бываюць на публічных лекціях.

Справы і спраўкі адміністрацыі.

Вядомы сваімі штучкамі земскі Начальнік Піхно, каторы у сваім часе пабіў у лазьні голую бабу, і пераведзены с Сердобска у Хвалынск, явіўся у заседаньне акружнога суда... с сабакам. Калі судзебны прыстаў загадаў выгнаць сабаку, то п. земскі крыкнуў: „Я тут гаспадар, а вы прыблуды. Як відаць, то П. Піхно чычары націоналіст і ведае што і як дзе трэба.

=Урадьнік, што затрымаў Брэш-

ко-Брэшковскую, каторая колькідзесят год адбывае кару за палітычные праступкі і хацела уцячы,—атрымаў награды 300 рубл., а іспраўнік Харчэнко 1000 руб.

Гучков—прарок.

Быўшый галава г. Думы Гучков прарокуе новую катастрофу. Па яго думках новая рэволюцiя—немінуча; яе можна толькі атцягнуць, але запабегчы не ўдасца.

Проці Шэвчэнкі.

= Сынод прызнаў, што святкаваньне Шэвчэнкаўскаго юбілею пазволіць ня можна.

= У Варшаве атрымалі спецiальны наказ с Пецярбургу забараняць паніхіды у дзень нараджэньня Шэвчэнкі.

= Міністр унутрэнных спраў разаслаў губэрнатарам і граданачальнікам цыркуляр, у якім кажэ забараняць народные святкаваньня памяці Шэвчэнка, наіменоваць яго іменем школы і вуліцы, назначаць стыпэндiіі і збіраць складкі на фонд імені паэта, незалежна ад таго на якіе б патрэбы не назначаліся сабраные грошы.

Праўда.

Пецярбурскі акружны суд пастанавіў умарыць (прэкраціць) справу студэнта Кісілевіча, каторы летась застрэліў студэнта Каменова. Цікава тое, што убіўца належыць да чорнасоценнаго саюзу студэнтаў акедамістаў.

У мутным віры.

Свінапас злавіўшы здрадна
У сіло стрынатку
Стаў чытаці ей маралы —
(Меў таку ўжо ўхватку).

—Ты, пяюшка,—так ён кажэ, —
Сорам мей і ўвагу:
Шмат ня пей, ня пей і мала,
Не дай с клеткі цягу.

Аб маім пастырскім чыне!
На'т ня думай брыдка,
А тым болей—мей шацунак
Над маею сьвіткай.

А стрынатка: — Ягамосцю!
Чым ты—знаю болей,
Дык астаў сабе маралы,
Мне дай толькі волю.

К—а.

ЖАРТЫ.

Больш варта.

Калі у селяніна Юркі здохла маладая млечная карова, то жонка яго так забедавалася, што захварэла і памерла.

Толькі што яе пахавалі, 'як адзін сусед пачаў яму сватаць сваю сястру, другі дачку, трэцьці унучку і т. д.

— Дзіўна рэч!—сказаў Юрка,—калі памерла жонка, то зараз даюць тузін жонак, а як здохла карова, то не знайшоўся ніводзін каб даць другую.

* * *

Дзядзька: — Еш, мой каток, больш хлеба, тады будзеш здаравейшы і тварок будзе чырвоны

Пляменік: Дзядзя пэўна многа еў хлеба, бо нос маеш чырвоны як бурачок.

* * *

Маладая дзяўчына да сястры: Хацела б я сваю сьветлую блюзку пафарбаваць, але ня ведаю якой фарбы на гэта узяць.

Малы браток: А можа тэй што фарбуеш сабе твар?

Аурэйцэвіч.

Рэдактар-вадавец
А. Уласоў.

Толькі **БЕЛАРУСАМ** селянам

прадаюцца вучасткі зямлі у іменьн Гай, каля самаго гораду Пінска Задатак па 20 руб. ад дзесяціны разсрочка платы на колькі гадоў па 6%. Асабліва важна для агароднікоў, рэмесьнікоў, фабрычных работнікоў і скатаводоў.

Э. Зуземіль, ім Гай, каля гор. Пінска Мінск. губ.).

ДАПУСКАЕЦЦА РАЗСРОЧКА

Найлепшые у сьвеці

Шыны Слонъ | Юбілейные Ятрэб

усіх размероў

БАНДАЖЫ

Накідкі для звозчыкоў

Т-во „ПРАВАДНІК"

Вялікая вуліца д. гр. Тышкевіча № 96.
Тэлефон № 10—13.

ДАПУСКАЕЦЦА РАЗСРОЧКА

Будую усякіе

Незгараючые будоулі

Адрэс: Беларуская кнігарня для А. С.

ГУРТАМ

Усесьветна-вядомые валасапэдные і мотоцыклетные шыны і камэры

Т-во „ПРАВАДНІК"

Вялікая вул. д. № 96, Гр. Тышкевіча
Тэлефон № 10—13.

УРОЗНІЦУ

200,000 р. 75,000 р. 40,000, 25,000 р. і т. д.

Праўдзівые Гасударственные **Выгрышные Білеты**

2-ай пазычкі на 1 марца 1914 году з укладам

7 руб. 50 кап.

прадае Банкірскі дом **М. С. Матусовскій Кіеу** Александроўская вуліца 34.

2 квітанціі на учасьце ў 50 білет 15 р.

3 квіт. на учасьце ў 75 біл. 22 р. 50 к.

Асобы даўшые задатку 7 р. 50 кап. атрымліваюць адну двадцатую часць выйгранаго якое можэ пасьці 1 марца 1914 году на двадцаць пяць выгрышных 1-й пазычкі, нумэры каторых акуратна азначэны у квітанціі, высыланнай зара па атрыманьню грошы.

На выпадак ціражу, безплатна абменіваем на квітанцію у 25 білетоў чароднай пазычкі г. зн. 1 марца 1914.

1 марца 1914 году

выігрываюць усяго 300 білетоў 600.000 руб. Выйгрышы адбываюцца ў С.Пецярбурскай Канторы Гасударственнаго Банка

і табліцы друкуюцца ва усіх газэтах.

Увага: Пры высылцы грошы просім: паказаць Ваш акуратны адрэс для заказных пісем.

Спісак асоб, каторые выйгралі па нашых квітанціях вялікіе суммы у Студні, Марцу і Маю .913 г. і ў Студні 1914 г., высылаюцца, на жаданьне безплатна.

Квітанція высылаецца такжэ і наложэнай платай, па аттрыманьню задатку па 3 руб. на кожную квітанцію.

4 руб. на рік | 2 руб 50 к. піврічно.

ПРЫЙМАЕТСЯ ПЕРЭДПЛАТА
на 1914 рік.
((РІК ВІДАННЯ ШОСТІЙ)

4 руб. на рік | 2 руб 50 к. піврічно.

УКРАІНСЬКА ХАТА

літературно-критич., громадський україньскій місячник.

Зміст № 1.

Ол. Неприцький-Грановьский. На 14 рік 1
Ольга Кобилянська. За ситуаціями, новість 2
Хв. Повицький. Сповідь 17
Михайло Яцків. Анестезія і прочуття 18
Ф. Петруненко. Сонет 21
Ол. Неприцький-Грановський. Ти не моя . . . . . —
Гордій Юрич. Jnf'a piciola mari' . . 22
Я. Мамонтов. Молодість 35
Петр Альтенберг. Відвидини в самотнім парку, перекл. *М. Эвшана* . 36
М. Эвшан. Українська література в 1913 році 39
Дм. Донцов Компактна більшість і і Шевченко 50
Ол. Ковалевський. Старі і молоді . 57
М. Сріблянсьскій. З громадського життя 66
О. Жихаренко. Зі старого сшитку . 78
Як. Стоколос. Театральні замітки . 79
Листи до редакції 88
Бібліографія 89
Літературна хроніка 94
Оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА РІЧНА НА „УКРАІНСЬКУ ХАТУ"—4 руб.

(в Австрію 12 карон річно і 6 коп. піврічно; в Америку: 2½ доляри на рік і 1½ доляра—піврічно) півроку—2 руб. 50 коп., ½ року—1 руб. 25 коп., окрема книжка 35 коп. (з пересилк. 40 коп.).

Передплатити и добути журнал „Україньска Хата" Можна: **В ГОЛОВНІЙ КОНТОРЫ ЖУРНАЛА—КИІВ, ДІЛОВА 4.**

У маёнтку Вялікіе Граничы

Віленскаго пав. Віленскай губ.

Дзедзіча Свіды, прадаюцца 400 дзесяцін зямлі, парэзаные на хутарскіе вучасткі рознай меры, у кожным ёсць сенажаць і лясочак. 7 вёрст ад ст Уша Л. Р. ж. д. Аб варунках можна даведацца па адрасу: *Горад Радашковічы, Віленскай губ., м. Вялікіе Граничы, Стэфану Свіда.*

Друкарня Мырціна Кухты, Татарская 20.